

Medya ve Engelliler

Sinasi Tuygun

Merhaba sevgili okurlar

Bu sayımızdan itibaren her ay düzenli olarak sizlerle birlikte olacağız. Engellilerin sorunlarını, yaşadıkları sıkıntıları, kaygılarını, ve çözüm önerilerini ve ülkemizin sorunlarını, kısaca hayata dair her şeyi paylaşmaya çalışacağız.

Ülkemizde 7.5 milyon engelli bulunmaktadır ve bu büyük kitlenin sorunları aileleriyle birlikte 25 milyon insanı ilgilendirmektedir. Toplumda özürllülere olan bakış açısı hepimizce malumdur. Özürllü kesimi toplumda üretici değil de tüketici ve aciz olarak görülmekte ve dışlanmaktadır.

Özürllülere bu şekilde bakılmasında elbette en önemli etken bilinçsizliktir. Toplumumuzun büyük kesimi engellilerin sorunları, istek ve ihtiyaçları, onların iç dünyalarını hakkında hiçbir bilgiye sahip değildir. Çünkü çoğu insan

hayatında engelli bir kimseyle muhatap olmamıştır ve bilinçlenmemiştir. Engelli bir kimseyle hiç diyaloga girmemiş bir kimseden bilinçli davranmasını beklemek düşünülemez.

Ancak herkesin de mutlaka bir engelliyle karşılaşması beklenemez. Bu durumda en büyük görev, demokrasilerde "4. kuvvet" olarak sıfatlandırılan, ama elindeki bu gücü biz engellilerin lehinde kullanmaktan başka her yerde kullanmakta tereddüt etmeyen medyaya düşmektedir. Aslında medya bizi tamamen unutmuş değildir. Bizim için hiçbir anlamı olmayan "sakatlar haftası" özürllüler günü" gibi "özel günlerde" bizleri hatırlamakta ve her zaman yanımızda olduklarını belirtmektedirler. Anlamakta güçlük çekiyorum: Yılın sadece iki günü bizleri hatırlayarak nasıl her zaman yanımızda olabilirler, sorunlarımızı gazete sütunlarına ve beyaz cana taşıyabilirler?

Bizleri yalnızca iki gün hatırlayan medya, gazetelerde haftada bir hayvan bakımı için özel sayfa hazırlamaktan çekinmez. Televizyonlarda haftada bir kedi-köpek bakımıyla ilgili programları rahatlıkla yapar. Tabii yapıyorlar, biz bunlara karşı değiliz. Bunları da takip eden, bu programlara da ihtiyaç duyan bir izleyici kitlesi var kuşkusuz. Olmalı da. Ama 25 milyonluk bir kesimi ilgilendiren engelli sorunlarına değinen bir televizyon programı, bir gazete sayfası da olmalı.

Dileyelim bundan sonra, medyamız bu konuda daha duyarlı olsun. Elindeki geniş imkanlardan bizleri bir parça olsun yararlandırınsın. Çünkü bizlerin tanınması sorunlarımızın çözüm bulunması medyaya ihtiyaç var. Eğer bu mütevazı gazetemizle medyamızın bu konuya eğilmesine öncülük eder, yol gösterici olursak ne mutlu bizlere...

TÜRKİYE
GÖRMEZLERİ
EĞİTİM VE
HİMAYE
DERNEĞİ

VURGU

Sayı 20 Haziran 2004 Vurgugazetesi@hotmail.com 1.000.000 TL.

Gerçek hiç kimsenin tekelinde değildir

Bayan Gül Yılın Annesi Seçildi

Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'ün eşi Hayrunisa Gül ortopedik engelli iki küçük çocuğa yardım elini uzatıp tedavilerini üstlenince Türkiye Engelliler Vakfı (TÜREV) tarafından yılın annesi seçildi. Doğuştan yürüyemeyen yedi yaşındaki Burcu Topal ile dört yaşındaki Melikşah'ın Amerikan Hastane-

si'nde kontrollerini yaptıran Gül çocukların tedavilerini de üstlendi. TÜREV Başkanı Zülfinaz Abeden, Harunisa Gül'ün ihtiyaç duydukları her zaman yardıma koştuğunu belirterek, "kendisi başka hastalarla da ilgilenmektedir. Bu katkılarında ve özverilerinden dolayı onu yılın annesi seçtik," şeklinde konuştu.

"Toplum Önyargıdan Kurtulmalı, Özürllüyü Tanımalı"

Türkiye Görmezleri Yardım ve Himaye Derneği'nin Sakatlar Haftası dolayısıyla 10 Mayıs'ta Kadıköy Meydanı'nda düzenlemiş olduğu etkinlikte en çok dile getirilen talep 'Toplum ön yargıdan kurtulmalı özürllüyü tanımalı' oldu.

Sakatlar Haftası dolayısıyla çeşitli engelli dernekleri özellikle büyük şehirlerde bazı etkinlikler düzenleyerek topluma sesleniyorlar. Bu etkinliklerden biri de 10 Mayıs 2004 günü Kadıköy Meydanı'nda Türkiye Görme Engelliler Derneği tarafından düzenlendi. Saat 13'te dernek önünden yürüyüşe geçen yaklaşık 40 kişilik bir grup, Kadıköy Meydanı'na gelerek burada bir basın açıklaması yaptı. Ardından halk oyunları ekibi bir halk oyunları gösterisi sundu.

Dernek Başkanı Av. Bekir Punar yaptığı basın açıklamasında, bu yılki etkinliğin asıl

amacının toplumun özürllüye, özürllünün de topluma adaptasyonu olduğunu söyledi. Toplumun özürllü kesimi yeterince önemsemediğini belirten Punar, taleplerinin zamanında ve gerektiği gibi dikkate alınmadığını, özürllüler ve toplum arasında iletişimin sağlanması gerektiğini de ekledi.

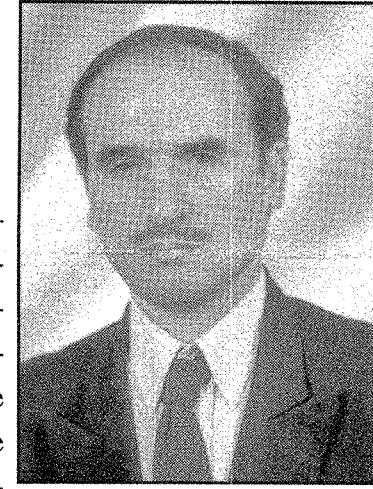
Bunun, yanında, özürllülere yönelik bazı ayrımcı uygulamaların olduğunu belirten Bekir Punar, "bir bankaya gittiğinizde kredi kartı vermek için iki şahit isteniyor, yada özürllü olduğumuz belirtilerek hiç kredi kartı verilmiyor; yada 'siz özürllüsünüz, bu otobüse de-

ğil şu otobüse binin deyip bizi yönlendiriyorlar. Bu tür ayrımcı uygulamaların yerine her otobüsün özürllünün kullanıma uygun tasarlanması gerek," diye konuştu.

Dernek başkanı Bekir Punar dışındaki bazı görme özürllü arkadaşlarımız da şikayetlerini dile getirdiler. Şikayetler genellikle toplumun özürllüye ön yargıyla yaklaştığı, görme engellilerin toplumsal hayatın her aşamasında engellerle karşılaştıkları ve görme engeli bir kimsenin küçük bir çocuğun gözünde "kör amca" olmaktan öte gidemediği noktasında yoğunlaştı. Toplumun bu ilgisizli-

ğinin ve bilinçsizliğinin, iletişim eksikliğinden kaynaklandığını ifade eden görme özürllü arkadaşlarımız, bu konuda en büyük görevin toplumu yönlendirici güç olarak medyaya düşüğünü belirttiler ve medyanın görme engellilerin faaliyetlerine ve sorunlarına daha fazla ilgi göstermesi gerektiğini söylediler.

Sinasi Tuygun

Derneğimizin İç Hayatı Gözlemler

Enver Korkmaz

Derneğimize hafta içinde ortalama yirmi kişi -yönetici ve üye- gelmektedir. Derneğe üye olmayanlar ise, bağışta bulunmak, bir görme engelli yakınları için kütüphaneden sesli kitap almak yada okuyucu olmak, yakınlarını, eşlerini dostlarını görmek gibi çeşitli nedenlerle derneğe uğramaktadırlar. Bunlar çok sınırlı olup hafta içinde iki üç kez vuku bulmaktadır. Cumartesi ise dernek üye ve yakınlarıyla dolup taşmaktadır. Ortalama bir buçuk ay içinde 50 dolayında kişi derneğe gelmektedir. Bir Pazar günleri öğleden sonra bir grup genç üye dernekte toplanmakta sohbet etmektedir.

Yönetim faaliyetleri dışında üyelerin günlük hayat içinde zamanlarını sohbetle geçirdiklerine tanık olmaktadır. Bu doğaldır ama, dernek ve örgütlenme problemleri amaç doğrultusundaki faaliyetlerin kritiği, dünya ve Türkiye'nin objektif meseleleri bu sohbetlerde pek rastlanmayan bir şeydir. Günlük

hayat içinde olup biten olaylar, bireylerin bunları algılayışı, maddi sorunlar ve gönül meseleleri başlıca odak noktalarıdır. Bunlar üzerinde de yüzeysel olarak durulmaktadır. Sohbetleri çoğu kez domino oyunları keser. Cumartesi günü saz çalınır, türküler söylenir; tipik bir lokal havası eser salonun bütününde.

İstanbul'da kayıtlı yaklaşık 700 üyenin olduğu düşünülecek olursa cumartesi günleri derneğe gelen üye sayısının az olduğu söylenebilir. Hafta içi gelenler hafta sonunda da buradadır genellikle ama her sivil toplum kuruluşunda bu rakamların böyle olduğunu da düşünmek gerekir. Bunu bir teselli değil, gerçeklik olarak algılayalım. Her zaman görülen tablo aktif azınlık pasif çoğunluktur. Zaten bu durum, Türkiye'de görme engelli sayısının 700 bin dolayında olmasına karşın örgütlü üye sayısının altı yedi bin dolayında oluşuyla da dikkati çekmektedir. Aktif azınlık örgüt-

lü azınlık şeklinde tecelli etmekte pasif çoğunluk örgütsüz çoğunluk olarak görülmektedir.

Bunun ne denli olumsuz bir durum olduğu tartışılmaz. İspanya'ya 1939'da iş başına gelen Franco yönetimi bütün özürllülerin dernek üyesi olmalarını zorunlu kılmişti. Bunun arkasında yatan diktatörce eğilimler ne olursa olsun zamanla bütün görme engelliler örgütlendiler ve hatırı sayılır bir organize güç haline geldiler.

Benzer bir şeyi sorduğumuz düşünülemez. Ne var ki görme engellilerin kendi örgütlerinde kitlesel bir biçimde teşkilatlanmaları, hiç değilse bunu görmezlerin çoğunluğunu teşkil etmesi kuşkusuz arzulanır ve mümkün bir durumdur.

Peki şu ana kadar değindiğimiz konular hakkında üye arkadaşlarımız ve dernekle bir biçimde ilgili kişiler neler düşünmektedir. Yaklaşım ve önerileri nelerdir. Bunu bir sonraki sayımızda ele alacağız.

Onlar bizden iyidiler

İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki özürllüler merkezinde özürllülerin sosyal hayata adaptasyonu adı altında güzel bir çalışma yapılmakta. Yaklaşık dört yıldır devam etmekte olan bu çalışmalara ben de neredeyse bir yıldır katılıyorum. Ayrıca İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı olan ilk ve orta dereceli okullarda katılmakta.

Her gün bu okullar belediyenin otobüsleriyle merkeze getirilerek biz özürllülerin hazırladığımız sunumları izliyorlar, hem bizleri tanımış oluyorlar hem de edindikleri izlenimleri başkalarına aktarma fırsatı buluyorlar. Ben bu çocuklara kısaca "gönül elçisi" diyorum.

Bu okullardan birisi olan Uzun Yusuf İlköğretim Okulu bizim sunumumuza katılmıştı. Bu çocuklar bizi izledikten bir hafta sonra bizim için hazırladıkları sunumlarına bizleri davet etme nezaketinde bulundular sağ olsunlar. Rehber öğretmenlerinin gözetiminde on üç küçük arkadaşın hazırladığı sunumu izlerken onlara hayran olduğumu itiraf

etmeliyim. Çünkü bizim bir türlü yakalayamadığımız "biz" duygusunu kısa bir zaman zarfında yakaladıklarımızı gördüm. Sunum esnasında birbirleriyle olan iletişimi öyle mükemmel sağlamışlardık ki... Hele soru cevap bölümündeki konuşmaları... Sorulara cevap verirken bir birlerinin cevap alanlarına öylesine özen göstermeleri.

Acaba onların rehber öğretmenleri var da ondan mı bu kadar başarılılar? Yok canım bizim de hocamız var başımızda...

Her neyse... Aferin size çocuklar. Bizlere bir sunumun nasıl yapılacağını gösterdiniz

• Sinasi Tuygun

Ankara'ya Göre 'EVET'in 94 Faydası

Radikal - 6 Nisan 2004

İktidarın Yedi Sayfalık Belgesinden:

Rum hegemonyası önleniyor, siyasi eşitlik geliyor, garantörlük kalıyor ve Türkiyeliler kollanıyor

ANKARA - Bakanlar Kurulu'nun dünkü toplantısında 'Annan Planı'nın Türk tarafı için Olumlu Unsurları' başlıklı yedi sayfalık belge ortaya konuldu. Belgenin tam metni:

İki kesimlilik

1. Yeni ortaklığın iki kesimli olacağı.
2. İki tarafın birbirinin ayrı kimliğini ve bütünlüğünü tanıması.
3. Tarafların birbirlerinin kültürel, dini, siyasi, sosyal ve dilsel kimliklerine de saygı gösterecekleri.
4. Bir tarafın diğeri üzerinde hâkimiyet kurmasının reddi.
5. Bir tarafın diğeri üzerinde otorite ve yetki iddia edemeyeceği.
6. Kurucu Devletlerin kendi alanlarında yetkilerini egemence kullanacakları ve kendilerini özgürce organize edebilecekleri.
7. Kurucu Devletlerin kendi Anayasalarının olacağı.
8. Kurucu Devletlerin kara sınırlarının bulunacağı.
9. Kurucu Devletlerin kendi bayrak ve marşlarına sahip olabileceği.
10. Kurucu Devletlerin kimliklerine, güvenliklerine ve anayasal düzenlerine herkes tarafından saygı gösterileceği.
11. Kurucu Devletlerin ve Federal Hükümetin birbirlerinin yetki ve işlevlerine karışamayacakları.
12. Yeni haritada Kıbrıs Türk Devleti'nin ismen gösterilmesi.
13. İki Kurucu devlet arasında yeni bir sınır belirlenmesi, geçiş noktalarının olması.
14. Federal ve Kurucu Devlet yasaları arasında hiyerarşi olmayacağı.
15. Kurucu Devletlerin iç vatandaşlık verebileceği ve bir kişinin aynı zamanda her iki kurucu devletin de iç vatandaşlığına sahip olamayacağı.
16. Kurucu Devletlerin kendi milli kimliklerini korumak amacıyla diğeri Kurucu Devlet vatandaşlarının ikametına sınırlama getirebileceği, bu çerçevede Anlaşma yürürlüğe girdikten sonra:
  - a. Beş yıl süreyle ikamete tam sınırlama olacağı, bilahare,
  - b. 6'ncı-9'uncu yıllar arasında köy veya belediye nüfusunun yüzde 6'sına kadar,
  - c. 10'uncu-14'üncü yıllar arasında köy veya belediye nüfusunun yüzde 12'sine kadar,
  - d. 14'üncü-19'uncu yıllar arasında (veya daha erken gerçekleştiği takdirde Türkiye'nin AB üyeliğine kadar) bir Kurucu Devletin nüfusunun en fazla yüzde 18'ine kadar ikamet hakkına sınırlama getirilebileceği.
17. İstisna olarak iki yıl sonra dönebilecek 65 üstü yaş grubu ve Karpaz köyleri eski sakinlerinin diğerlerinden önce dönüş yaptıkları takdirde yukarıdaki sınırlama oranları içinde sayılacakları.
18. Bir Kurucu Devletin kimliğini koruma düşüncesiyle alabileceği tedbirler çerçevesinde nüfusunun en fazla 1/3'ünün yabancı olabileceği.
19. Senato'ya Kıbrıs Türk Devleti'nden seçileceklerin daima Türk olacağı.
20. Kurucu Devletlerin dış dünya ile ticari ve kültürel ilişki kurabilecekleri, anlaşma imzalayabilecekleri.
21. Federal yasalara karşı işlenen suçlar üzerinde Kurucu Devletlerin öncelikli adli işlem yetkisine sahip olması.
22. Kurucu Devletlerin ayrı polis teşkilatlarının olması.

Ortaklık ve Eşitlik

1. Kıbrıs'ın, Kıbrıs Türkleri ve Kıbrıs

Rumlarının 'ortak yurdu' olduğu.

2. Kıbrıs Türkleri ve Kıbrıs Rumları'nın 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti'nin 'ortak kurucuları' olduğunun kaydedilmesi.
3. Kıbrıslı Türklerin ve Kıbrıslı Rumların yeni sistemi, ayrı ayrı sahip oldukları kurucu yetkilerini kullanarak oluşturacağı.
4. İki Kurucu Devletin 'Kıbrıs Türk Devleti' ve 'Kıbrıs Rum Devleti' olduğu.
5. İki taraf arasındaki ilişkinin bir azınlık çoğunluk değil, siyasi eşitlik ilişkisi olduğu.
6. Kurucu Devletlerin birbirinin eşiti olduklarının anayasada açıkça belirtilmiş olması.
7. Geçiş dönemi süresince Federal Devlet Başkanlığının iki eş başkanından oluşması; Federal Hükümetin eşit sayıda üyeden oluşması (3+3).
8. Geçiş dönemi Parlamentosunda Kurucu Devlet Parlamentolarından eşit sayıda parlamenterin (24+24) görev alması.
9. 13 Haziran 2004 tarihinde Kurucu Devletler, Federal Parlamento ve Avrupa Parlamentosu için düzenlenecek seçimlerden sonra Başkanlık Konseyi'nin ilk iki görev dönemi boyunca başkan ve yardımcısı arasındaki rotasyonun 10'ar aylık eşit sürelerle gerçekleşmesi.
10. İki Kurucu Devletin yekdiğeri ile İşbirliği Anlaşması yapabileceği.
11. Kurucu Devletlerin Dış İlişkiler ve AB politikalarının belirlenmesine katılacağı.
12. Federal Parlamento'nun Senato kanadında Kurucu Devletlerin eşit sayıda temsil edilecekleri (24+24 sandalye).
13. Senatonun karar alabilmesi için mutlak surette bir Kurucu Devletin gelen Senatörlerin 1/4'ünün oyunun (altı) aranacak olması, bu asgari gerekliliğin özel konularda (federal bütçenin onaylanması, Başkanlık Konseyi üyelerinin seçimi gibi) alınacak kararlar için en az 2/5 olması (10).
14. Temsilciler Meclisi'nin kurucu devletlerden nispi temsil oranına göre belirleneceği, ancak bir kurucu devletin asgari 1/4 oranında (12 Milletvekili) temsilinin zorunlu olduğu.
15. Parlamento'nun ancak her iki meclisin de onayıyla karar alabileceği.
16. Temsilciler Meclisi ve Senato'nun Başkan ve Başkan Yardımcılarının aynı Kurucu Devlete mensup olamayacağı.
17. Toplam 9 üyeli (3'ü oy hakkı olmayan üye) Başkanlık Konseyinde, Kurucu Devletlerin en az 1/3 oy hakkı sahibi (2); ve en az 1/3 oy hakkı bulunmayan üyeyle (1) temsil edilmeleri zorunluluğu.
18. Başkanlık Konseyi'nin kararlarını konsensüs ile almaya çaba göstereceği, bunun elde edilemediği hallerde oylama ile karar alınması, ancak her bir Kurucu Devletin en az bir olumlu oy aranması.
19. Dışişleri Bakanı ile Avrupa Bakanının mutlak surette ayrı Kurucu Devletlerden gelmesi.
20. Başkanlık Konseyi Başkanı ile Yardımcısının ayrı Kurucu Devletin gelmesi ve Başkanlığı aralarında rotasyonla üstlenmesi.
21. Kurucu Devletlerin Hükümet Başkanlarının 10 yıl süreyle Başkanlık Konseyi toplantılarına katılabilmesi.
22. Yeni devletin Anayasasını korumakla da görevlendirilen Yüksek Mahkemenin iki Kurucu Devletin eşit sayıda yargıca sahip olması.
23. Türkçe'nin de, Rumca ile birlikte yeni devletin resmi dili sayılacağı.
24. Ramazan ve Kurban bayramları gibi Türk tarafı için önem taşıyan günlerin de, diğeri bayramlarla birlikte adanın tümünde resmi bayram sayılacağı.
25. Federal polis teşkilatında eşit sayıda Türk ve Rum polisin görev alması.
26. Kamu görevlilerinin atamalarından sorumlu komisyonda eşit sayıda Türk ve Rum üyenin görev alması.
27. Tüm kamu yönetiminde çalışanların en az

- 1/3'nin Kıbrıs Türk Kurucu Devletinden gelmesi.
28. Merkez Bankası Başkan ve Yardımcısının aynı devletten gelemeceği; bir Kurucu Devletin, beş üyeli Yönetim Kurulunda en az iki, yedi üyeli Para Politikaları komitesinde ise en az üç temsilciye sahip olacağı.
29. Başsavcı ve Sayıştay Başkanları ile bunların yardımcılarının aynı Kurucu Devlete mensup olamayacakları.
30. İki Kurucu devlet arasında yeni sınır belirleyecek komitede eşit sayıda Türk ve Rum'un görev alması.
31. Anayasanın Temel Maddelerinin değiştirilemeyeceği; diğeri maddelerinin ise ancak iki Kurucu devletle istişare içinde parlamento onayı ile değiştirilebileceği ve bunun her iki tarafta ayrı referandumlara sunulacağı.
32. Kişilere, sahip oldukları Kurucu Devlet vatandaşlığı, etnik orijin veya dini temelde ayrımcılık yapılamayacağı.

Güvenlik ve Garantiler

1. Kıbrıs'ın tümünün veya bir parçasının bir başka ülke ile birleşmeyeceği (enosis yasağı).
2. 1960 Garanti ve İttifak anlaşmalarının yeni düzene de uygulanmak üzere geçerli olacağı.
3. 1960 Garanti Anlaşması'nın bundan böyle sadece Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti'nin değil, aynı zamanda Kurucu Devletlerin de toprak bütünlüğünü, güvenliğini ve anayasal düzenlerini garanti etmesi.
4. Adadaki Türk askeri varlığının 2011 yılına kadar 6 bin asker, 2018 yılına veya daha erken gerçekleşirse Türkiye'nin AB üyeliğine kadar 3 bin asker düzeyinde kalması; ve herhalükârda Türk askeri varlığının, Türkiye gözden geçirme aşamalarında tamamen kaldırılmasına rızasını vermediği müddetçe, İttifak Anlaşması seviyesinde (650 asker) adada kalmaya devam etmesi.
5. Adada konuşlanacak BM Barış Gücü'nün adadaki görev süresinin ancak Kurucu Devletlerin rızasıyla sona erebileceği.
6. Kurucu Anlaşma'nın uygulanmasını izleyecek komitede Garantör Ülkelerin temsilcilerinin de bulunması.
7. Kurucu Devletlerin, yekdiğeri ve Garantör ülkelere karşı şiddeti ve şiddete teşviki önleme yükümlülüğü altına girmesi.
8. Kıbrıs'ın topraklarını uluslararası askeri operasyonlara iki Kurucu Devletin ortak rızası olmaksızın tahsis edemeyeceği; ayrıca Türkiye AB üyesi olana kadar Türkiye ve Yunanistan'ın da rızalarının aranacağı.
9. Güvenlikle ilgili hükümlerin 1959-60 Garanti ve İttifak anlaşmaları hükümlerine halel getirmeyeceği.
10. Rum tarafına devredilecek ve esasen Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihte hukuken Rum devletin sayılacak toprakların geçici bir süreyle Türk devletin yönetiminde kalması.

Türkiye'nin Rolü

1. Türkiye ve Yunanistan ile özel ilişkilerin devam edeceği, Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bu iki ülkeye en ziyade müsaadeye mazhar ülke statüsü bahşedeceği.
2. Tarafların Türkiye ile Yunanistan arasındaki dengeye saygı göstereceği.
3. Yeni Kıbrıs'ın, Türkiye'nin AB'ye katılımı destekleyeceği.
4. Kurucu Anlaşma'nın yürürlüğe girebilmesi için sadece referandumlarda onaylanmasının değil, aynı zamanda garantör ülkelere yeni düzene dair anlaşmanın imzalanmasının da gerekeceği. Ortaklığın yeniliği ve uluslararası güvenceler
  1. Anlaşma ile yeni bir düzenin kurulacağı.
  2. Tarafların ortaklıklarını yenilemeye karar verdiklerini ilan etmesi.
  3. Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti'nin (BKC) yeni marşının olması.

4. BKC'nin yeni bir bayrağının olması.
5. Kurucu Anlaşma'nın BM Güvenlik Konseyi tarafından onaylanacak olması.
6. Kıbrıs'ın BM üyeliğinin adada kurulacak yeni düzen çerçevesinde olacağı ve bu kapsamda, BM'de yeni BKC bayrağının göndere çekileceği.
7. Avrupa Konseyi'nin Kurucu Anlaşma'yı onaylayacağı.
8. AB'nin de Kurucu Anlaşma'yı onaylayacağı, kendisini çözümün parametrelerine uyarlayacağı.
9. Eş başkanların AB'den çözümün parametrelerini AB'nin birincil hukukunun parçası haline getirmesini isteyecek olması.
10. Eş başkanların ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ni mülkiyete ilişkin yasal başvuruların muhatabının bundan böyle Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti olacağı hususunda bilgilendirmesi ve mahkemeden, önünde bulunan mülke dair davaların düşürülmesini isteyecek olması.
11. İki Kurucu devletten temsilcilerin (4 Rum+2 Türk) Avrupa Parlamentosu'nda görev alması.
12. AB Konseyi toplantılarında yeni Kıbrıs'ı, Konsey Başkanı ve Başkan Yardımcısının birlikte temsil etmesi.
13. Türkçe'nin, personel ve teknik ihtiyaçların karşılanmasını takiben, AB'nin resmi ve çalışma dillerinden biri olacağı.

Diğeri Hususlar

1. Geçmişteki acı tecrübelerin tekrarlanmayacağına taraflarca ilanı.
2. Yeni Kurucu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden önce tarafların yapmış oldukları tüm yasama, yürütme ve adli işlemlerin, Kurucu Anlaşma ile ters düşmemek kaydıyla geçerli olacağı.
3. Anlaşma yürürlüğe girdiği anda, geçiş dönemi boyunca, Kurucu Devlet yasama, yürütme ve yargı organlarının da işler durumda olması.
4. Türkiye'den adaya zaman içinde göç edenlerden 45 bininin vatandaşlık kazanarak adada kalmaya devam edebilmesi.
5. Mülkiyet iddialarının bireyler arasında bir işlem olmaktan çıkarılması ve her iki Kurucu Devletin eşit sayıda temsilcinin yer alacağı bir Mülkiyet Kurulu tarafından ele alınacak olması.
6. 1964 yılından bu yana yapılan dış borçlanmaların geri ödemelerinin, borçtan yararlanmış olan Kurucu Devlet tarafından yapılacağı.
7. Kurucu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden sonraki ilk yıllarda federal ekonomik politikanın iki Kurucu Devlet ekonomilerinin uyumlaştırılmasına öncelik vereceği.
8. AB'nin Kıbrıs Türk Devleti'nin AB müstesabı ile uyumlaştırılması kapsamında mali yardımda bulunacak olması.
9. Rum tarafına devredilecek toprakların mevcut sakinleri için, alternatif ikamet ve yaşam imkanı hazırlanması, mali durumu kötü olanların yer değiştirmesi için tanınan sürenin uzatımı gibi özel düzenlemelerin öngörülmesi, 2005 federal bütçesine bunun için tahsisat konulması.
10. Bu topraklarda en az beş yıl süreyle oturmuş ve Kıbrıs vatandaşlığı bulunmayanların kendi ülkelerine dönüşleri için mali teşvik verilmesi.
11. Rum tarafına toprak devrinin 3.5 yıllık bir döneme yayılmış olması.
12. Mülk iadesinin, halen boş olanlar için üç, dolu olanlar için ise beş yıldan önce başlamayacağı.
13. Mülkün kullanılmamasından kaynaklanan tazminat taleplerinin, talebi yapanın vatandaşı olduğu Kurucu Devlete yöneltileceği

Batılılaşmak mı, çağdaşlaşmak mı?...

Türkiye üç yıldan beri Avrupa ile yatıp Avrupa ile kalkıyor. Kırk yıldan beri de Avrupa Birliği'ne girme düşü görüyor. Uygarlık denince herkesin yüzü Batı'ya dönüyor. Öyle ki, coğrafi bir yön belirten "batı" sözcüğü ile eşanlamlı duruma getirildi.. "Doğu" ise geriliği, despotluğu temsil ediyor.

150 yıldan beri bir kısım aydınımıza göre "biz adam olamayız. Ancak Avrupa adam eder bizi" Bu kompleks, 19. Yüzyılın ortalarında Tanzimatçılıkla başladı. 20. Yüzyılın başlarında mandacılıkla devam etti. Bu Avrupa Birlikçiliği biçiminde boy gösteriyor Bunlara göre Avrupa bir standarttır, Avrupa bir idealdir. Avrupa, nedeni kendinde içrek tılsımlı bir güçtür. Gözlerini kapatıp kendisini onun şevkatli kollarına bırakana doğru cennete götürür. Hatta Avrupa'nın bizzat kendisi cennettir.

Buna karşılık, 150 yıldan beri ülkemizde kendi tarihindeki değerlere ve birikimlere dayanan, kendi ulusunun gücüne ve niteliklerine güvenen ulusalcı ve ilerici sağlam bir aydın damarı da bulunmaktadır. Bu damar, Yeni Osmanlılardan başlayarak Jön Türklerin örgütlediği İttihat ve Terakki ve Müdafai Hukuk Cemiyetleri ile devam etti. Bugün Avrupa Birliği'ne ve ABD'ye karşı ulusalcı ve halkçı seçeneği oluşturan geniş bir topluluk tarafından temsil edilmektedir. Avrupa uygarlığından etkilenmekle birlikte bu kesimin ortaya koyduğu hedef, batılılaşmak değil, çağdaşlaşmaktır. Dünyanın neresinde bulunursa bulunsun tüm olumlu değerleri alıp kendi ulusal ve halkçı karakteriyle sentezlemek ve kendi uygarlık projesini oluşturmak amaçlanmaktadır. Bu iki çizgi, ülkemizde 150 yıldan beri çatışmaktadır. Batıcı birinci kanat, zaman zaman kraldan çok kralcı, Avrupalıdan çok Avrupalı bir tutum takınır ve genellikle sömürgeleşme süreçlerinde iktidar olurken ülkeyi devrimci atımlarla kurtuluşa götüren hep ikinci ulusalcı-halkçı kanat olmuştur. Türkiye tarihini yakından inceleyenler, bu gerçeği çarpıcı bir biçimde göreceklere. Sürece damgasını vurmuş pek çok örneği anmak yerine, en fazla karakterize eden bir örneği ele almak yeterlidir. Hürriyet ve İtilaf Partisi'nin milletvekili Damat Ferit Hükümeti, Mondros ve Sevr koşullarına mahkum edip Türkiye'yi bir İngiliz sömürgesi haline getirmeye çalışırken ulusu için tüm rütbelerini söküp Anadolu ihtilalinin önüne geçen Mustafa Kemal Hükümeti, o çok hayranlık duyulan Avrupa'ya karşı savaşarak bağımsızlığı ve ulusal egemenliği kazanmış Türkiye'nin kendi çağdaş uygarlık projesini yaratmıştır. Türkiye bu proje sayesinde dönemine göre kısa sürede çağdaş ve gelişkin bir ülke haline gelebilmiştir. 1950 sonra gelen hükümetler ise, bu projeyi terk ederek, "çağdaş ve büyük Türkiye" ol-

mak yerine "küçük Amerika olmak" hedefini önüne koymuş, böylece Cumhuriyet Devrimi'ni adım adım tasfiyeye girişmiştir. "Küçük Amerika olma" süreci, aynı zamanda sömürgeleşme süreci olduğundan, 19. Yüzyıldaki Tanzimatçılık ruhunu ve kültürünü yeniden canlandırmış ve bugünkü Avrupa Birlikçiliğinin koşullarını hazırlamıştır. Avrupa Birliği nedir? Avrupa Birliği'ne girmek ne demektir? Kemalizm'le Avrupa Birlikçiliği birbiriyle bağdaşabilir mi? Avrupa Birliği, emperyalist bir birlik mi, yoksa bir uygarlık projesi midir? Batılılaşmakla çağdaşlaşmak arasındaki fark nedir? Türkiye, kendi uygarlık projesini oluşturabilir mi? Oluşturabilirse nasıl? İşte Dergimizin "Siyaset Söyleşileri" köşesinde sunulacak olan "Batılılaşmak mı Çağdaşlaşmak mı" yazı dizisinde bu soruların yanıtlarını bulacaksınız.

Tuğran İşçi

Rektörler yürüdü

17 Mayıs 2004 Pazartesi günü 25 üniversitenin rektörü İstanbul'da yeni YÖK yasasına karşı yürüyüş yaptı.

Bir zamanlar biz bu YÖK'e karşı değil miydik? YÖK 12 Eylül darbesinin ürünü merkezîyetçi ve otoriter bir yapı değil miydi? Kurulduğundan beri YÖK yasasında irili ufaklı 50'den fazla değişiklik zaten yapılmadı mı? Yürüyüş yapan öğretim elemanlarının kendileri de defalarca YÖK'ü eleştirmede mi? Yeni YÖK yasasının bir benzerini İhsan Doğramacı ta 1990'ların başında önermedi mi?

Bir vatandaş olarak kendi kendime soruyorum. Peki bu hocalar niye böyle ayaklanıyor? Milli-askeri kutlamalar haricinde nerede 10. Yıl Marşı okunuyorsa aklıma bin türlü şey geliyor. Halk ile yukarıdakiler arasında büyük bir uçurum

olduğu kanısındayım. İstikrarsızlıktan bunalan halk ilk önce asayiş ve istikrar istiyor. Eğitim sorununun ta Anaokulundan alınıp üniversiteyle birlikte çözümünü istiyor. İş istiyor, aş istiyor, var olan haklarını istiyor, ne pozitif ayırıcılık, ne negatif ayırıcılık, insanca yaşamak istiyor. Milli Egemenliğin kendi ellerinde olduğunu bilmek istiyor. Doğal afetlerden korunmak için önlem istiyor. Barış istiyor, Mutabakat istiyor. Kendi kültür ve yaşayışıyla Avrupalı olmak istiyor. Terör ve trafik canavarından kurtulmak istiyor. Sağlık sorunlarının aşılmasını istiyor.

Ziya Özdem / Psikolog - Öğretmen

Hayatın her alanında ayrımcılık

Bildiğiniz gibi başta Türkiye Görmezleri Eğitim ve Himaye Derneği ve Türkiye Körler Federasyonu "ayrımcı uygulamalara hayır" sloganıyla başlattığı çalışmalarla tüm engellilerin hayatın her alanında karşılaştıkları ayrımcı uygulamaların önüne geçmeyi amaçlamıştı.

Hatırlayacaksınız, derneğimiz 10 Mayıs Sakatlar Haftası'nın ilk gününde ayrımcılığa hayır konulu bir yürüyüş yapmıştı. Ben de sizlere bu yazımda kör olduğum için karşılaştığım ayrımcı uygulamalardan sadece bir kısmını anlatmaya çalışacağım.

Ağustos ayında Yıldız Teknik Üniversitesi

te'si 13 özürlü memur alacağını duyurunca dernek üyelerimizden yaklaşık 10 kişi sınava müracaat etti. Yazılı sınav sonucunda sadece bizim derneğimizden 5 görme engelli mülakata girme hakkını kazandı. Mülakat sonuçlarına baktığımızda hiçbir görme engelinin kuruma memur olarak atanmadığını hayretle gördük. Dernek geçici sekreteri olarak kurumun personel müdürüyle yaptığım telefon görüşmesinde: daha da şaşır-dım; çünkü müdür, "biz hizmetli memur aldık. Görmeyenler bu işi nasıl yapabilir ki" diye yanıt verdi. Ona görme engellilerin de bu işi yapabileceğini anlattım ama bu hiçbir

şeyi değiştirmede çünkü atamalar yapılmıştı.

Tarih: 11.10.2003 İstanbul da yapılacak Türkiye-İngiltere maçını izlemek için Şükür Saraçoğlu stadına bir özürlü arkadaşla gittik. Birkaç saatlik beklememizin ardından içeri sadece tekerlekli sandalyelilerin alınacağı açıklandı. Sebebini sordüğümüzda güvenlik görevlileri, "bize verilen emir bu" diye karşılık verdi.

Yazımı bitirirken özürlülerin hayatındaki ayrımcı uygulamaların son bulmasını dilerim.

FATİH KARADAYI

DUYURULAR...

Türkiye Körler Federasyonuna Üye Tüm Derneklerin Genel Başkanlıklarına

Konu: Polonya'da düzenlenecek olan yaz kampı

Polonya Körler Derneği 08.04.2004 tarihinde göndermiş olduğu bir yazı ile 15 - 28 Ağustos 2004 tarihleri arası Polonya'nın Ruciane Nida şehrindeki bir göl kenarında tarihi yerlerin gezilmesi, spor aktivitelerinin gerçekleştirilmesi, Polonya kültürünün tanıtımı ile İngilizce dil gelişiminin sağlanacağı etkinliklerden oluşan bir tatil kampının düzenleneceğini bildirmiştir.

18 - 35 yaş grubundan kişilerin katılabileceğini bildirildiği kampa ilgili olarak Varşova'ya kadar gidiş dönüş yol masraflarının katılımcılara ait olacağı ve bunun dışında kalan süre için de konaklama, yemek içme ve seyahat gideri olarak Polonya Körler Derneği tarafından 370 Euro paramın istendiği bilgisi verilmektedir.

Söz konusu kampa katılmak isteyenlerin 150 Euro'yu en geç 31 Mayıs 2004 tarihine kadar ve bakiye miktar olan 220 Euro'yu da 30 Haziran 2004 tarihine kadar Polonya Körler Derneği hesabına ulaşacak şekilde yatırmaları gerekmektedir.

Üye ve şubelerimize konu ile ilgili bilgi verilmesi ve talep sahiplerinin tarafımıza bildirilmesi katılımcılara sağlayacağımız destek nedeniyle gerekmektedir.

Gereğini rica ederiz.

Türkiye Körler Federasyonuna Üye Tüm Derneklerin Genel Başkanlıklarına

Konu: Açılacak KPSS hakkında bilgilendirme

ÖSYM tarafından 19 - 30 Nisan 2004 tarihleri arasında yapılacak başvurular üzerine açılacak sınava alınacak olan memur adaylarının durumuna ilişkin düzenleme özürülleri kapsamamakta olup özürlü personel almak isteyen kurumlar tarafından açılacak olan sınavlar yakın tarihli resmi gazetelerde ilan edilecektir.

Bu nedenle kamu personeli sınavına 657 sayılı devlet memurluğu kanununa göre istihdam edilmek isteyen özürlülerin başvuruları gerekmektedir.

Ancak iş Kurumu aracılığıyla devlet kurumlarında istihdam edilecek olan işçi personeller için aynı dönem ve tarihlere başvuru yapılacak ve bunlarla ilgili sınavlar 11 - 12 Temmuz 2004 tarihinde yapılacaktır. Devlet işçi sınavına girmek isteyen özürlülerin 19 - 30 Nisan 2004 tarihleri arasındaki başvuru döneminden yararlanmaları gerekmektedir ve hakları ve yükümlülükleri bakımından da başvuru kılavuzunun 17. sayfasındaki bilgilere göre hareket etmeleri gerekmektedir.

Derneğiniz ve şubeleriniz kanalıyla ilgili üyelerin konudan haberdar edilmelerini rica ederiz.

Kamu kurum ve kuruluşlarına alınacak normal, özürlü ve eski hükümlü işçi sınavı, 2004 Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) ile birlikte yapılacaktır. Sınava ortaöğretim (lise ve dengi okul) mezunları ile ön lisans ve lisans eğitimini tamamlanmış olanlar katılacaktır.

2004-KPSS, 10-11 Temmuz 2004 tarihlerinde ÖSYM'nin sınav merkezi bulunan il ve ilçelerde ve Lefkoşa'da yapılacaktır. KPSS'ye girmek isteyen adaylar, 19-30 Nisan 2004 tarihleri arasında 2004-KPSS Kılavuzu, Başvurma Belgesi ve soru örneklerini içeren kitapçıktan oluşan başvuru formunu ÖSYM Sınav Merkezi Yöneticiliklerinden alacaklardır.

Normal işçilerde, sınavda başarılı olabilmek için en az 60 puan almış olmak gerekirken özürlü ve eski hükümlü olarak sınava girenler için taban puan bulunmamaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarından alınan normal, özürlü ve eski hükümlü işçi ihtiyaçlarına ilişkin işgücü talepleri, Resmi Gazete'de, Kurum internet sayfasında (TRT 1 Teleteksinde ve Kurum ilan panolarında) ilan edilecektir. Durumu işgücü talebinde belirtilen şartlara uygun olan adayların duyuruda belirtilecek süre içerisinde, sınav sonuç belgesi ile eğitim durumlarına ilişkin mezuniyet belgesi, varsa mesleğine ilişkin belge ya da sertifika ile buldukları ildeki İŞKUR ünitesine müracaat etmeleri gerekmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının normal, özürlü ve eski hükümlü işçi ihtiyaçlarının karşılanmasında, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa Daimi İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliği, Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İşçi Olarak İstihdam Edilecek Özürlüler Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliği ve Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İşçi Olarak İstihdam Edilecek Eski

Hükümlülere Uygulanacak Sınav Yönetmeliği ile bu konulara ilişkin Tebliğ hükümleri uygulanacaktır.

Normal, özürlü ve eski hükümlü işçi alımları için merkezi sınav sonuçları, en az bir, en çok dört yıl süreyle geçerli olacak, ayrıca, yüksek puan almış almak kamu kurum ve kuruluşlarında görev almada tek başına bir hak teşkil etmeyecektir.

Engellilere Sağlanan Kolaylıklar

Ülkemizde engellilerin toplumdan dışlandığı, bilgi ve yetenekleri ölçüsünde iş bulamadığı, üretici değil de tüketici ve aciz olarak görüldükleri hep söylenir. Devletin yaklaşık 7.5 milyon engelliye "unuttuğu" söylenir. Bütün bunlar elbette doğrudur. Ülkemizde engelliler gerçekten hak ettikleri yerde değil ama devletimizin onları tamamen unuttuğu de söylenebilir. İşte devletimizin ülkemizdeki engelliler için sağladığı bir çok kolaylık. Bunların ne kadarından haberdarınız?

- devlet tiyatroları, gösterilerini özürllülere ücretsiz sunmaktadır.

- Türk hava yolları ile seyahat halinde belirlenen esaslar doğrultusunda özürllüler %40 indirimden yararlanabilir.

- devlet demir yolları ana hat yolcu trenleri ile seyahat halinde özürllüler %20 indirimden yararlanabilir.

- telsim (cepözel engelliler) - turkcell (destekcell) cep telefonlarında görüşme ücretinden indirimli olarak yararlanılabilir.

- Türk standartları enstitüsü ile birlikte özürllüler için özel düzenlemeleri içeren standartlar hazırlanmaktadır.

- özürllülerle ilgili sivil toplum örgütleri, 2908 sayılı kanuna göre dernekler, federasyonlar ve konfederasyon şeklinde örgütlenmiştir.

- özürllülerin profesyonel olarak spor yapmaları için devlet bakanlığına bağlı özürllüler spor federasyonları vardır.

- oy kullanırken seçim kurullarının özürllüler için düzenleme yapmaları gerekmektedir. (572 sayılı bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun hükmünde kararname madde 26-27)

- belediyeler 572 sayılı kanun hükmünde kararname gereğince özürllülere uygun düzenlemeleri standartlara uygun olarak yapmak zorundadır. (572 sayılı bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun hükmünde kararname madde 3-4)

- belediyeler toplu taşıma araçlarından özürllüleri ücretsiz veya indirimli olarak yararlandırmak zorundadır. (572 sayılı bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun hükmünde kararname madde 3-4)

- 1580 sayılı belediyeler ve 3030 sayılı büyük şehir belediyeleri yasası, belediyelere ait ve belediyeler tarafından işletilen veya kiraya verilen büfeler, otoparklar gibi işyerlerinin özürllüler tarafından işletilmesi konusunda kolaylık getirmiştir. (572 sayılı bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun hükmünde kararname madde 3-4)

- 18 yaşını bitirmiş ve herhangi bir yerden geliri olmayanlar emekli sandığına veya bulunduğu yerdeki valilik veya kaymakamlık makamlarına başvuru yaparak 2022 sayılı yasa gereğince aylık bağlanmasını talep edebilir.

- özürllülerin kullandığı araç ve gereçler il ve ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları tarafından karşılanabilmektedir. (572 sayılı bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun hükmünde kararname madde 17)

- imar mevzuatına ulaşılabilirlikle (fiziksel engellerin kaldırılmasıyla) ilgili hükümler eklenmiştir. Buna göre, kaldırımlar, yaya yolları, konutlar ve umumi binalar özürllülerin ulaşılabilirliğine uygun olarak yapılmak durumundadır.

- özürllüler h sınıfı sürücü belgesi alarak özel tertibatlı araç kullanabilirler.

- h sınıfı sürücü belgesine sahip olan özürllüler yurt içinden aldıkları özel tertibatlı otomobillerde, katma değer vergisi indiriminden yararlanmakta ve taşıt alım vergisinden muaf tutulmaktadır.

- h sınıfı sürücü belgesi olan özürllülerden uygun şartları taşıyanların yurt dışından getirecekleri özel tertibatlı otomobiller için gümrük vergisi muafiyeti vardır.

- el ve ayak fonksiyonunu tamamen yitirmiş bulunan özürllülerin yurt dışından getirecekleri özel tertibatlı minibüsler gümrük vergisinden muafıdır.

- sosyal güvenlik kuruluşlarının karşılanan araç ve gereçlerin standartlara uygun olarak sağlanması gerekmektedir. (572 sayılı bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun hükmünde kararname madde 20-22-23)

- özürllü çocuğun resmî veya özel eğitim merkezlerinde aldıkları gelişim ve eğitime ilişkin giderlerin bir kısmı çalışan kurum, emekli sandığı ve sosyal sigortalar kurumu tarafından bütçe uygulama talimatları çerçevesinde karşılanmaktadır. Emekli sandığına ve sosyal sigortalar kurumu'na bağlı kişilerin çocuklarının özel eğitimleri için 2002 yılı itibarı ile en fazla 245 milyon tl eğitim yardımı yapılmaktadır.

- yükseköğretim kurumuna girmeye hak kazanan ve kayıt yaptırarak öğretime başlayan öğrenci ilk yılında bulunduğu ilin valiliği bünyesindeki sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfı'na başvurması durumunda, başbakanlık bursundan yararlandırılır. Ayrıca yardımcı ders araç gereçlerinin temini konusunda özürllü öğrenciye destek verilmektedir.

- kredi ve yurtlar kurumu genel müdürlüğünün öğrenci yurtlarından özürllü öğrenciler istemde bulunmaları halinde yararlanabilmektedirler.

- kredi ve yurtlar kurumu tarafından uygulanan harç ve öğrenim kredisi tahsisinde %40 ve üzerinde özürllü olduğunu belgeleyenlere öncelik tanımakta ve harç kredisinin geri ödenmesinde yönetim kurulu kararı ile %50 indirim yapılmaktadır.

- 2002/58 sayılı başbakanlık genelgesi, özürllülere yönelik bir çok düzenlemenin uygulanmasını içermektedir.

- 4760 sayılı özel tüketim vergisi kanunu'nun 7. Maddesine göre, 11 sayılı listedeki kayıt ve tescile tabi mallardan, münhasıran aracı sakatlığına uygun hareket ettirici özel tertibatlı bulunanların malul ve sakatlar tarafından beş yılda bir defaya mahsus olarak bizzat kullanılmak üzere ilk iktisabı vergiden müstesnadır.

- 197 sayılı motorlu taşıtlar vergisi kanunu'nun 4. Maddesine göre, bizzat maluller tarafından kullanılan özel tertibatlı olarak imal edilmiş taşıtlar, motorlu taşıtlar vergisinden müstesnadır.

- serbest meslek erbabı ve ücretli çalışan özürllü vatandaşlarımız ile kendisi özürllü olmasa bile ailesinde özürllü kişi bulunan serbest meslek erbabı ile ücretliler vergi indiriminden yararlanırlar

- kamu kurumlarının sakat memur çalıştırma yükümlülüklerinin yerine getirilmesinin takip ve denetiminden başbakanlık devlet personel başkanlığı sorumlu ve yetkilidir

- kurumlarca özürllü vatandaşlarımıza ayrılan boş devlet memuru kadroları için her yılın nisan-mayıs, temmuz-ağustos veya ekim-kasım dönemlerinde sınav açılmaktadır

- sınav duyuruları devlet personel başkanlığı tarafından resmi gazetede, tirajı yüksek ulusal gazetelerde ve trt televizyon ve radyo kanalları aracılığıyla yapılmaktadır. kurumlar sınav duyurularında işin özelliği gerektirmediği sürece özür grupları arasında bir ayırım yapamayacağı gibi özür oranında da üst sınır getiremeyeceklerdir

- sınavlarda özürün özelliğine göre kurumların refakatçi bulundurması gereklidir. Ayrıca özür grupları dikkate alınarak sınav sorusu hazırlamak ve değerlendirmek üzere özel sınav kurulu oluşturulur

- işverenlerin belirli bir mesleği olan özürllüleri öncelikle meslekleri ile ilgili işlerde çalıştırmaları gerekmektedir

- kurum ve kuruluşlar çalışma yerlerini özürllü vatandaşlarımızın çalışmasını kolaylaştıracak şekilde düzenlemek gerekli tedbirleri almak ve özürllü vatandaşlarımızın çalışmaları ile ilgili özel araç ve gereçleri temin etmek zorundadır

- ülkemizde özürllü vatandaşlarımız için Türkiye iş kurumu, halk eğitim merkezleri, mesleki eğitim merkezleri, özel dershaneler, belediyeler ve özürllülerle ilgili dernek ve vakıflar tarafından meslek edindirme kursları açılmaktadır

- özürllü vatandaşlarımızın çalıştığı kamu kurum ve kuruluşu özelleştirme kapsamındaysa, kapatma ve tasfiye halleri dışında özürllü vatandaşlarımız işten çıkartılmaz

- özelleştirme sonucunda özürllü vatandaşlarımızın çalıştığı kurum veya kuruluşun tasfiye edilmesi veya kapatması halinde işine son verirse bulunulan ildeki Türkiye iş kurumuna başvurulmalıdır. Bu durumda iş kaybı tazminatı, kanunun diğer çalışanlara tanıdığı hakların iki katı oranında ödenmektedir.

- meslek edindirme kurslarından yararlanan özürllü vatandaşlarımıza işe yerleştirmede öncelik tanınır

- gerek kamu gerekse özel sektörde özürllü işçi olarak iş bulmayı sağlayacak kurum Türkiye iş kurumudur

- özürllü işçiler, diğer işçilere yapılan sosyal yardımlardan aynen yararlanırlar

- toplu iş görüşmelerinde özürllü işçiler aleyhine hükümler konulamaz

- özürllü vatandaşlarımız kendi işini kurduğunda gelir vergisi indiriminden yararlanabilir

- 50 ve daha fazla işçi çalıştıran kamu ve özel sektör işletmeleri % 3 özürllü çalıştırmak zorundadır

- ceza paraları özürllü vatandaşlarımızın istihdamı, mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu için kullanılmaktadır

- % 3 oranından fazla özürllü çalıştıran işverenleri sigorta primlerinin yarısı devlet tarafından karşılanmaktadır

- Türkiye'de 268 özel eğitim okulu ve 351 özel eğitim ve rehabilitasyon kurumu vardır

- tüm illerde rehberlik ve araştırma merkezleri bulunmaktadır. Özürllü çocuğu olan aileler buralara başvurarak çocukları hakkında danışmanlık hizmeti alabilirler

- okullarda kaynaştırma eğitimine ağırlık verilmektedir

- görme engellilere okul öncesi dönemde gündüzlü, ilköğretim düzeyinde yatılı ve gündüzlü olarak eğitim verilmektedir

- ilköğretim okulunu bitiren görme özürllü öğrenciler öğrenimlerine normal okullarda kaynaştırma yoluyla devam etmektedirler.

- braille yazılmış ortaöğretim ders kitapları görme engelliler akşam sanat ve basım evi matbaasında basılıp ihtiyaç sahiplerine talep halinde ulaştırılmaktadır

- işitme engellilere okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde gündüzlü ve yatılı olarak eğitim hizmeti verilmektedir

- işitme engelli öğrenciler meslek liselerine sınavsız yerleşebilmektedirler

- ortopedik özürllülere yatılı ve gündüzlü olmak üzere okul öncesi, ilköğretim ve meslek lisesi düzeyinde eğitim olanağı sunulmaktadır

- zihinsel engelliler eğitilebilir ve öğretilebilir olarak iki ayrı grup okulda eğitim almaktadırlar. Bunlar özür derecelerine göre yapılandırılmış okullarda yada kaynaştırma okulları veya sınıflarında eğitim alabilmektedirler

- uzun süre hastanede yatan çocuklar için bazı hastaneler bünyesinde "hastane ilköğretim okulları" bulunmaktadır

- üniversite sınavı sırasında ortopedik ve görme özür bulunanlar için uygun düzenlenmiş sınav mekanları hazırlanır, görme özürllüler ve az görenler için 30 dakikalık ek sınav süresi verilir, sınav sorularını okuyacak ve söylenecek yanıtları yazacak uygun eğitimde ve düzgün diksiyonlu "yardımcı refakatçi" eşliğinde sınav girmeye olanağı tanınır

- az gören üniversite öğrencileri fakülte/yüksekokul/bölüm amirliklerine yazılı olarak başvurarak sınav sorularını büyük puntolu harflerle yazılmış olarak sağlayabilirler

- ülkemizde rehabilitasyon hizmeti, tıbbi rehabilitasyon merkezlerinde verilmektedir

- ülkemizde hamilelik döneminde bebeğin fiziksel ve zihinsel özürllü olup olmadığının saptanması amacıyla genetik danışma merkezlerinde genetik danışma hizmeti sunulmaktadır.

- ülkemizde Ankara ve İstanbul'da olmak üzere özürllülere yönelik hizmet götüren iki diş kliniği bulunmaktadır

Saibeli kulüp satışta

Çek Cumhuriyeti Birinci Futbol Ligi'nde adı şike skandalına karışan 1. FC Synot Kulübü satışa çıkarıldı. Kulüp Başkanı Valent, haklarında çıkan tüm iddiaları reddederken, "Futbol ailemize yönelik iki haftadır devam eden skandal haberleri ve suçlamalardan sonra, her şeyin bir limiti olması gerektiğine karar verdik. Bu nedenle kulübü satışa çıkarıyoruz" diye konuştu. Eğer 1. FC Synot'a alıcı çıkmazsa takım kapanacak.

Bu sezon Banik Ostrava'nın şampiyonluğuyla tamamlanan Çek liginde Synot'un eski yöneticisi Jaroslav Hastik ve beş hakem, şike yaptıkları gerekçeyle polis tarafından tutuklanmıştı. Çek polisi, Synot'un bu sezon Sparta Prag ve Blsany ile oynadığı maçlarda, hakemlerin sonuca etki edecek kararlar vermesi için rüşvet aldığı yönünde sağlam kanıtlar bulmuştu. Synot'un Blsany'yi 3-1 yendiği maç hakkında daha sonra üç hakem daha tutuklanmıştı. Adı skandallara karışan ekip, ligin son haftasında Blsany'yi bu kez 1-0 yendi. Bu galibiyet Synot'un ligi beşinci bitirmesini sağladı ve bu sezon Intertoto Kupası'na katılma hakkı verdi.

Futbol Sohbetleri

Bu sayıdan itibaren sizlerle futbol üzerine konuşacağız. 17 sene birinci amatör liglerde futbol oynamış, futbolun içinden gelmiş birisi olarak sizlerle futbolu paylaşmak bana çok büyük mutluluk verecek.

2003-2004 sezonu, Fenerbahçe'nin üçüncü yıldızı olarak şampiyon olması yanında, teşvik primleri, şike, federasyonun istediği takımı şampiyon yapması, istediği takımları Süperlig'den düşürmesi gibi iddialarla ve hakemlerin sezon boyu gösterdikleri inişli çıkışlı performansla anılacak.

Şimdi gelelim milli takımımıza. Teknik direktörümüz Ersun Yanal'la milli takımımızın çok önemli başarılarına imza atacağına tüm kalbimle inanıyorum. Gençlerbirliği'ndeki başarılarını Milli Takımımızda en üst seviyede tekrarlayacaktır. Milli takımımıza oynatacağı cesur futboluyla izleyenlerin zevk almasını sağlayacaktır. Şimdi milli takımımızın önünde iki özel maç var. Avusturalya ve Güney Kore, bu maçlarda oyuncularımızın durumlarını göreceğiz ve oyun sistemini oturtmaya çalışacağız. Milli takımımızın 2006 Dünya Kupasına katılması için Teknik Direktörümüz Ersun Yanal ve futbolcularımızın çok ama çok çalışmaları gerekiyor. Hepsine canı gönülden başarılı olmaları ve çitayı yükseltmeleri için dua edelim

Şimdilik Hoşça kalın.

Şahap KORAN

Unutulmayacak Bir Sezon Yaşadık / Burak Toker

2003 - 2004 sezonunu geride bıraktık ve kolay kolay hafızalardan silinmeyecek, aradan yıllar geçse de unutulmayacak bir sezon yaşadık. Çok mu iyi futbol oynandı bu sezonda? Hayır; aksine Türk futbolunun geleceği açısından bu işin içinde olanların oturup düşünmesini gerektirecek nitelikte bir oyun oynandı. Şampiyonluk mücadelesi veren üç takımımızdan ikisi, üçüncü yıldız göğsüne takan Fenerbahçe ve bu yıldız ona ikram eden, şampiyonluğu kendi elleriyle rakibine teslim eden Beşiktaş, "ileride ne olur bu Türk futbolunun hali" dedirtecek bir futbol izlettiler bize. Zevksiz, istikrarsız, bilinçsiz bir futbol... Galatasaray deseniz zaten bu sezon pek ortalıkta gözükmedi. 2002-2003 sezonuna takıma şampiyonluğa taşıyan teknik Mircea Lucescu'nun görevine son vererek başlamışlardı. Çünkü vizyonu yoktu Lucescu'nun. Fatih Terim'i göreve getirdiler, hedefi de Şampiyonlar Ligi şampiyonluğu olarak koydular. Gruptan dahi çıkmadılar. Türkiye'de de şampiyonluğu Beşiktaş'a kaptırdılar. Yapmış oldukları hataları görmediler, üstüne birkaç hata daha ekleyerek yeni sezona girdiler ve ligi altıncı sırada bitirmeyi haklettiler.

Fenerbahçe 15. şampiyonluğunu yaşadı belki ama oynadığı oyunla hiç kimseyi tatmin etmedi. Ligin açılış ve kapanış maçla-

rında aldığı farklı mağlubiyetlerle şampiyonluğunun tesadüf olduğunu cümle aleme ispat etti. Yaptığı tek hayırlı şey Beşiktaş'ın ligin ikinci yarısındaki inanılmaz ve anlaşılmaz düşüşünden faydalanmak oldu. zaten bunu bile beceremeyeydi şu an ne yönetim görevinin başında olacaktı ne de yıllardır alıştığımız üzere teknik direktör.

Beşiktaş'ın ligin ilk yarısında yapmış olduğu 11 puanlık farkın tamamen Fenerbahçe'nin başarısızlığına ve tesadüflere bağlı olduğu, ikinci yarının başındaki Samsun maçıyla ve sonrasında cereyan eden olaylarla belli oldu. söylenecek pek bir şey yok. Bu sezonun en kazançlı takımı kuşkusuz Trabzonspor oldu. Çok iyi bir kadrosu olmadığı halde Ziya Doğan'ın katkısıyla ve çalışkanlıklarıyla ligi ikinci sırada bitirdiler ve eski günlere döneceklerinin sinyallerini verdiler. En azından kendilerine güvenleri gelecek.

Bu sezon taraflı yada tarafsız herkesin hakkını teslim ettiği bir isim vardı. Aykut Kocaman. Üç yıldır İstanbulspor'un başında bulunan Aykut Kocaman, bu yıl rakip takımlardan çok ekonomik sıkıntılarla mücadele etmek zorunda kaldı. Ne futbolcular ne de teknik kadro maaşlarını düzenli olarak alamadı, deplasmanlara otobüsle gitmek zorunda kaldılar ama yaptıkları onur mücadelesinden hiç vazgeçmediler. Böyle bir du-

rumda kümede kalmak çok zordu kuşkusuz ama bunu başardılar. Bu başarıda en önemli pay Aykut Hoca'nın. O, yalnızca sahaya çıkıp takımını yönetmekle kalmadı; herkese örnek olması gereken iş ve spor ahlakını futbolcularına da aşıladı. Kocaman, belki çok uzun bir teknik direktörlük geçmişi yok ama, İstanbulspor'un başında gerçekten büyük deneyim kazandı. Eğer fırsat verilirse Türk futboluna çok büyük hizmetleri olabilir. Yolu açık olsun.

Kuşkusuz bu sezonun en büyük hayal kırıklığını Bursaspor yaşadı. Sezon başında Georghe Hagi'yi göreve getirerek, tekrar eski günlere dönüş vaadiyle sezona başladı Bursaspor ama küme ligin ilk yarısındaki kötü performansı yüzünden küme düşmekten kurtulamadı. Geçmiş olsun diyor ve en kısa sürede Süperlig'de görmeyi umuyoruz.

2003-2004 sezonu sonunda Sakaryaspor, Kayseri Erciyerspor ve B. B. Ankaraspor Süperlig'e yükseldiler. Onlara ve diğer takımlarımıza yeni sezonda başarılar diliyoruz. Bizi Avrupa kupalarında temsil edecek Fenerbahçe, Beşiktaş, Trabzonspor ve Gençlerbirliği'ne başarılar diliyoruz. Ve en önemlisi, zevkli, kaliteli ve centilmence bir futbol seyretmek istiyoruz yeni sezonda.

SPOR KURALLARI OLAN BİR ETKİNLİK

Balıkesir 1. Karasi Görme Engelliler spor şöleni 15- 18 nisan tarihleri arasında yapıldı. Bu etkinlikte Balıkesir Engelliler kulübü 1. oldu. Bursa Görme engelliler spor takımı 2. oldu. Yine aynı etkinlikte 3 cülüğü Ankara Görme Engelliler spor takımı AGES aldı. Centilmenlik kupasını ise İstanbul Görme Engelliler Spor kulübü aldı. Turnuvaya 8 takım katıldı ve katılan Eskişehir ve Kayseri takımları turnuvanın son gününü beklemeden ayrılırken 6 nokta Ankara görme engelliler takımı da turnuvadan bir gün önce Balıkesir kentinden ayrıldılar. İlk kez düzenlenen bu özel turnuvaya ev sahipliği eden Balıkesir Engelliler spor Kulübü ile Gençlik spor il müdürlüğü turnuvayı olaysız tamamlamanın sevincini yaşarken, aynı turnuvanın 2. sinin gelecek yıl ulusal programda yer alması konusunda da ilgililerle görüşmeler başlatıldı. Ülkemizde özürülere yönelik bu tür etkinliklerde mutlaka sporcuların tümünden lisans istenmesi gerekiyor. Lisansı olmayan oyuncuların atılmasına izin verilmemesi kurallar açısından çok önemli. Böylece hala kulüpleşmemiş engellilerin de kulüplerin çatısı altına girerek ulusal ve uluslararası karşılaşmalara katılmaları mümkün. Karşılaşmalarda yenmek de yenilmek de gayet doğal. Engellilerin yenilmeleri katıldıkları turnuvalardan turnuva sona ermeden çekip gitmesi Balıkesir kentinde üzüntü ile karşılandı. Misafirlere ellerinden geldiğince konukseverlik gösterdikleri halde turnuvanın finalini beklemeden çekip giden Kayseri, Eskişehir ve Ankara 6 nokta takımlarının yöneticileri bu durumu kendi aralarında değerlendirmeli ve bundan sonraki karşılaşmalar-

da aynı olumsuzlukları yaşamamak için alınması gereken önlemleri de tartışmak karara bağlamak doğru olacaktır.

Spor illaki bir tarafın kazanması gereken bir etkinlik olmadığına göre, kazanmayı da kaybetmeyi de çok normal karşılamalıyız. Balıkesir 1. Karasi Görme Engelliler spor şölenine 100 misafir geldi. İki takım da son anda katılamayacağına dair mazeretini bildirdi. Görme Engelliler Spor federasyonu artık halı saha futbol karşılaşmalarıyla ilgili birlik oluşturulmalıdır. Engellilerin oluşacak birlikle birbiriyle karşılaşmaları ulusal programa gelecek yıl mutlaka alınmalıdır. Federasyon başkanlık seçimlerine aday olacakların engelliler kulüplerine bildirilmesi, federasyondaki görevlilerin kulüplerle daha sıkı ilişki kurmaları gibi sorunların kararlaştırıldığı kulüp başkanları toplantısı da bu etkinlik esnasında Balıkesir ilinde yapıldı. Toplantıya katılan başkanlar ve kulüp temsilcileri en kısa sürede federasyon başkanı yada görme engelliler federasyonunun da bağlı olduğu bakana görüşerek sorunlarını iletmeyi kararlaştırdı. İstanbul Görme Engelliler Spor Kulübü tarafından bu çalışmaların sekreteriyasını üstlenmesi ve kulüplerden federasyon ve genel olarak sorunlarıyla ilgili yazılı belgeleri en kısa sürede ulaştırmaları da istendi. Artık görme engelliler daha çok sportif faaliyette bulunacaklar. Amatör olarak yaptıkları sporlarla ilgili federasyondan yeterli yardım destek alınamadığı konusunda kulüpler ortak görüşe de vardılar. Geçtiğimiz yıllarda federasyon bazı kulüplere maddi destekte bulunmuş, fakat, bu yıl hiçbir kulübe maddi destek yapılmamıştır. ayrıca, federasyon tara-

fından düzenlenen etkinliklere katılan takımların ilk ona girememeleri durumunda harcırahlarının ödenmemesine de gerekli tepkinin gösterilmesi kararlaştırıldı.

Engellilerin spora teşvik edilmesi için kamu ve özel sektör kuruluşlarının daha çok desteklerini bekliyoruz. Kulüpler zorunlu masraflarını bile karşılamakta güçlük çekiyorlar.

Saygılarımla.

SALİH MEHMET ASLAN

İmtiyaz Sahibi
Türkiye Görme Engelliler
Derneği Adına
Başkan Bekir Punar
Genel Yayın Editörü
Şinasi Tuynun
Yayın Yönetmeni
Ziya Özdem

Yazı İşleri Müdürü
Enver Korkmaz

Halkla İlişkiler Sorumlusu
Burak Toker

Tel: 0216 345 35 25

e-mail
vurgugazetesi@hotmail.com

Yayına Hazırlık ve Baskı
Yücesan Gazetecilik
Matbaacılık San ve Tic.
Ltd.Şti.

0 212 .466 11 11 - 12 12 - 21 21